Zkrácená zpráva/analýza z ohniskových skupin MAS Opavsko

Období realizace:
Ohniskové skupiny byly realizovány v období od ledna 2018 do října 2018.

Počet ohniskových skupin: Proběhlo celkem **12 ohniskových skupin**, z toho **2 se starosty a starostkami obcí** a **10 s občany obcí**.

Počet účastníků: Ohniskových skupin se zúčastnilo celkem **137 účastníků, občanů obcí a starostů a starostek.**

Genderové složení: 86 žen, 51 mužů

Složení ohniskových skupin dle mikroregionů:

- **Opavsko Severozápad** (Neplachovice, Sosnová)
- **Matice Slezská** (Mokré Lazce, Těškovice)
- **Moravice** (Skřípov, Březová; Staré Těchanovice)
- **Hvozdnice** (Dolní Životice; Otice)
- Hradec nad Moravicí, Žimrovice

Ohniskové skupiny – metodologie:

- Cílem bylo zjistit potřeby obyvatel obcí na území MAS Opavsko/kvalitativní metoda
- V rámci ohniskových skupin probíhala skupinová diskuse formou polo-strukturovaných skupinových rozhovorů
- Diskuse byla moderována/facilitována 2 moderátory/facilitátory – mužem a ženou
- Všichni účastníci (kromě starostů a starostek) měli zajištěnu anonymitu
- Byly reflektovány faktory jako je gender, věk, faktory skupinové dynamiky (velikost skupiny, konformita, skupinová shoda), faktory „života na vesnici“ (všichni se znají, skupinový tlak) a neochota řešit některá témata, která jsou citlivá (např. exekuce, zadlužení, rizikové projevy chování – alkohol, drogy, domácí násilí, atp.)
- Některé skupiny byly více homogenní (segmentované dle věku, pohlaví, vzdělání, socioekonomického statusu, životního stylu atp.), některé spíše heterogenní. Většina účastníků skupin se vzájemně znala ze života v obci.
- Realizace ohniskových skupin umožnila získat relativně velké množství údajů k našemu předmětu zájmu
- Prostřednictvím srovnávání názorů a zkušeností v rámci skupinové interakce bylo možné nahlédnout do chování a motivací účastníků

Celkový přehled ohniskových skupin:

Termín	*Místo konání*	*Počet účastníků*	*Složení skupiny*
11.1.2018	**Kancelář MAS Opavsko, Hradec nad Moravicí**	7 starostek a starostů	Vedení obcí
18.1.2018	**Kancelář MAS Opavsko Hradec nad Moravicí**	7 starostek a starostů	Vedení obcí
12.3.2018	**Dolní Životice**, sportovní areál obce, Zámecká ul.	13 účastníků 10 žen, 3 muži	Seniorky a senioři
26.3.2018	**Otice,** kulturní dům obce,Hlavní 1	18 účastníků 8 žen, 10 mužů včetně starosty obce	Seniorky a senioři, občané středního věku, mladí lidé, zástupci rodin s dětmi, podnikatelé, starosta obce
23.4.2018	**Mokré Lazce,** zasedací místnost OÚ Mokré Lazce , P. Křížkovského 158	10 účastníků 4 ženy, 6 mužů, starosta obce	Seniorky a senioři, zástupci místních spolků- hasiči, lyžaři, maminky s dětmi, členové zastupitelstva obce, starosta obce
21.6.2018	**Skřipov** – Hrabství, kulturní dům	21 účastníků 20 žen, 1 muž, starosta obce	Seniorky a senioři, starosta obce
25.6.2018	**Žimrovice,** zasedací místnost OÚ	16 účastníků 16 žen, 0 mužů	Seniorky
28.6.2018	**Březová,** Obecní úřad	6 účastníků 4 ženy, 2 muži	Zástupci spolků a sdružení obce
14.8.2018	**Neplachovice,** kulturní sál obce	8 účastníků 8 žen, 0 mužů, starostka obce	Členové zastupitelstva, zástupci spolků a sdružení obce, starostka obce
8.10.2018	**Těškovice,** knihovna OÚ	6 účastníků 4 ženy, 2 muži	Seniorky a senioři
9.10.2018	**Sosnová,** zasedací místnost OÚ	10 účastníků 3 ženy, 7 mužů, starosta obce	Zástupci místních spolků
10.10.2018	**Staré Těchanovice,** Obecní dům	15 účastníků 4 ženy, 11 mužů, starosta obce	Členové zastupitelstva, zástupci rodin s dětmi, seniorek a seniorů,starosta obce

Oslovování a výběr účastníků ohniskových skupin/sestavování skupin:
S žádostí o spolupráci při výběru a oslovování účastníků ohniskových skupin byli osloveni starostové a starostky obcí v rámci MAS Opavsko, zástupci spolků a sdružení v obcích. Potenciální účastníci ohniskových skupin byli prostřednictvím osobního kontaktu informováni o záměru, průběhu a cíli realizace ohniskových skupin.
Ohniskové skupiny byly nastavovány dle mikroregionů (po 2 OS/1 mikroregion). Zvláštní ohniskové skupiny byly realizovány ve vybraných (např. méně dostupných) obcích (Staré Těchanovice na Vítkovsku) a v obci Hradec nad Moravicí, v městské části Žimrovice. Hradec nad Moravicí není součástí žádného mikroregionu.

Charakteristika účastníků ohniskových skupin:
Všichni účastníci přišli na setkání dobrovolně. Mnozí z účastníků deklarovali zájem o výsledky šetření. Všechny skupiny probíhaly v otevřené a aktivní atmosféře, účastníci skupin se většinou aktivně vyjadřovali a zapojovali do diskuse. Na některých skupinách mohla hrát roli přítomnost starostky/starosty, kdy jsme si vědomi, že tato mohla mít vliv na otevřenost a sdělení účastníků.

Charakteristika průběhu ohniskových skupin:
Forma realizace a atmosféra:
Všechny skupiny probíhaly participativně, se zapojením občanů obcí, které jsou členem MAS Opavsko a dále jejich starostů a starostek. Ohniskové skupiny probíhaly v příjemné atmosféře, obvykle v místě, kde lidé žijí. Uspořádání setkání probíhalo obvykle v kruhu. Délka trvání jedné skupiny byla přibližně 2 hodiny. Z každé ohniskové skupiny jsme pořizovali zápis a záznam na flipchart – tyto podklady byly využity pro finální analýzu potřeb.
Diskuse s účastníky byla moderována dle předem připraveného scénáře, a to formou polo-strukturovaného skupinového rozhovoru. Záměrem bylo zjistit potřeby účastníků s ohledem na sociální témata – potřeby v této oblasti (sociální služby a návazné aktivity).
Co se týče atmosféry, moderátoři/facilitátoři se zaměřovali zejména na vytvoření bezpečného prostoru pro vyjadřování a sdílení potřeb, a dále na srozumitelnost diskutovaných témat.
Na úvod každé ohniskové skupiny byli vždy představeni moderátoři/facilitátoři a jejich role, dále byli účastníci seznámeni s projektem, jeho cílem a také zadavatelem. Účastníci byli dále seznámeni s cílem setkání, s tím, k čemu budou využity zachycené informace o potřebách, v čem je jejich zjištění důležité a jak mohou ovlivnit podobu připravovaného komunitního plánu. Byli také seznámeni se způsobem a formou diskuse, průběžně probíhala jejich motivace a povzbuzování k další diskusi. Obvykle docházelo také ke vzájemnému představení účastníků.
Scénář ohniskové skupiny:

a) **Identifikace hlavních témat/potřeb s ohledem na podporu obyvatel v obci, v čem potřebují občané pomoci, jaké řeší životní situace, co by občané potřebovali, aby byli spokojení? – část zaměřená na popis současného stavu**
   - Identifikace hlavních potřeb/témat (explorativně), které v současnosti volají po řešení – nadefinování témat (myšlenková mapa)
   - Shrnutí hlavních témat/potřeb, bilance a seřazení témat na základě bodování

„Jak vnímáte potřeby obyvatel ve Vaší obci?“

b) **Potřeby a možnosti jejich naplnění – část zaměřená na to, co by vedlo k naplnění potřeb a jaká jsou řešení**
   - Identifikace možností naplnění potřeb a řešení situace
   - U každého tématu/potřeby - ideální stav

     „Co by se mělo změnit, aby se občanům ve Vaší obci dobře žilo?“

c) **Shrnutí a ukončení diskuse**
   - Informace, jak budou dále výstupy zpracovány
   - Budou probíhat další setkání s občany na jiných místech
   - Shrnutí, okomentování skupinové práce (vynechali jsme něco, na čem je shoda?)
   - Poděkování

Zapojení realizačního týmu:

Diskuse v rámci každé ohniskové skupiny byla moderována/facilitována 2 moderátory/facilitátory – mužem a ženou. Na místě byla také zapisovatelka, která pořizovala zápis.

Velikost ohniskových skupin:

Počet účastníků v jednotlivých ohniskových skupinách varioval, od minimálního zapojení 6 účastníků po maximální zapojení 21 účastníků.

Výsledky z ohniskových skupin a ze setkání s poskytovateli sociálních služeb– myšlenkové mapy:

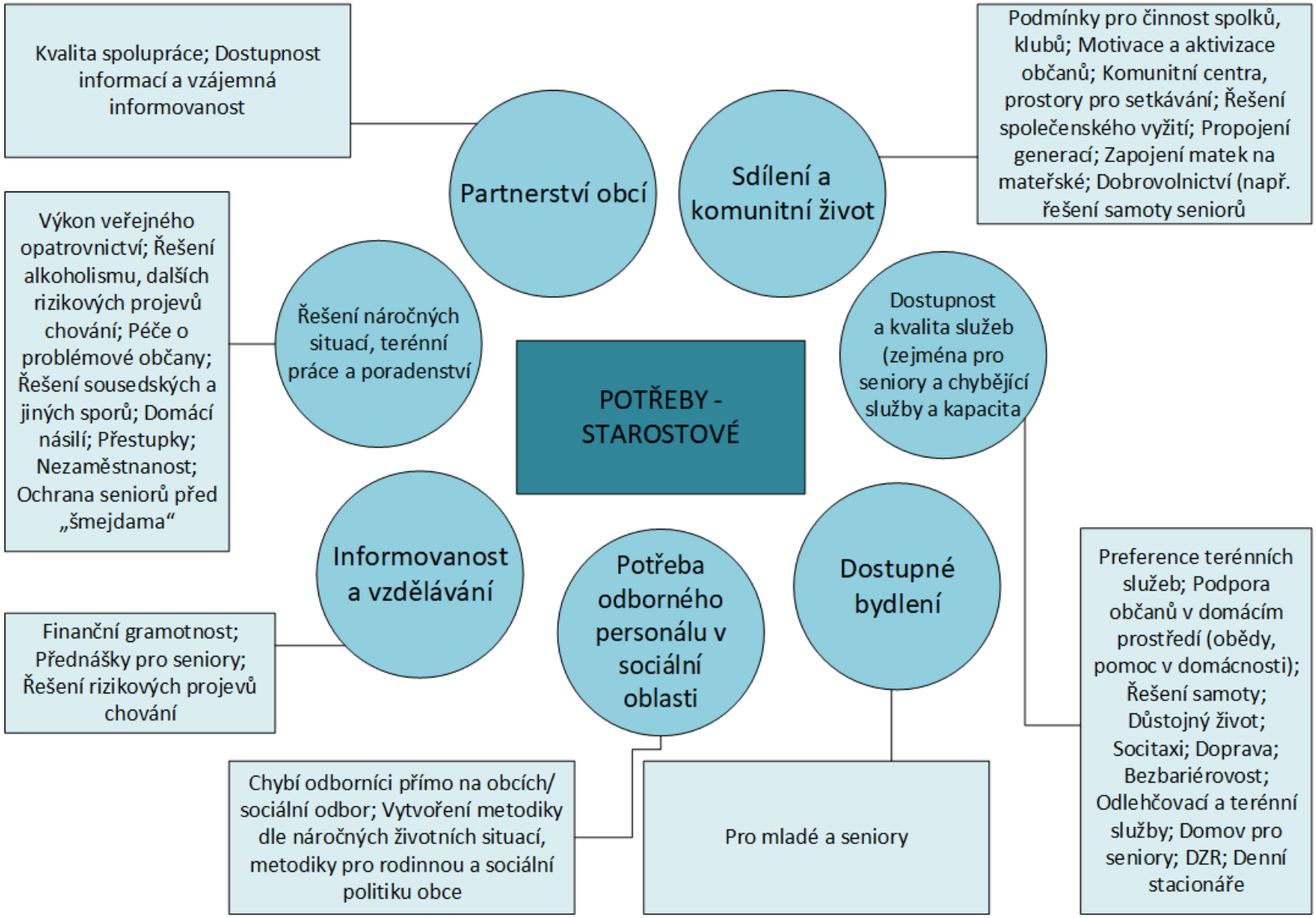

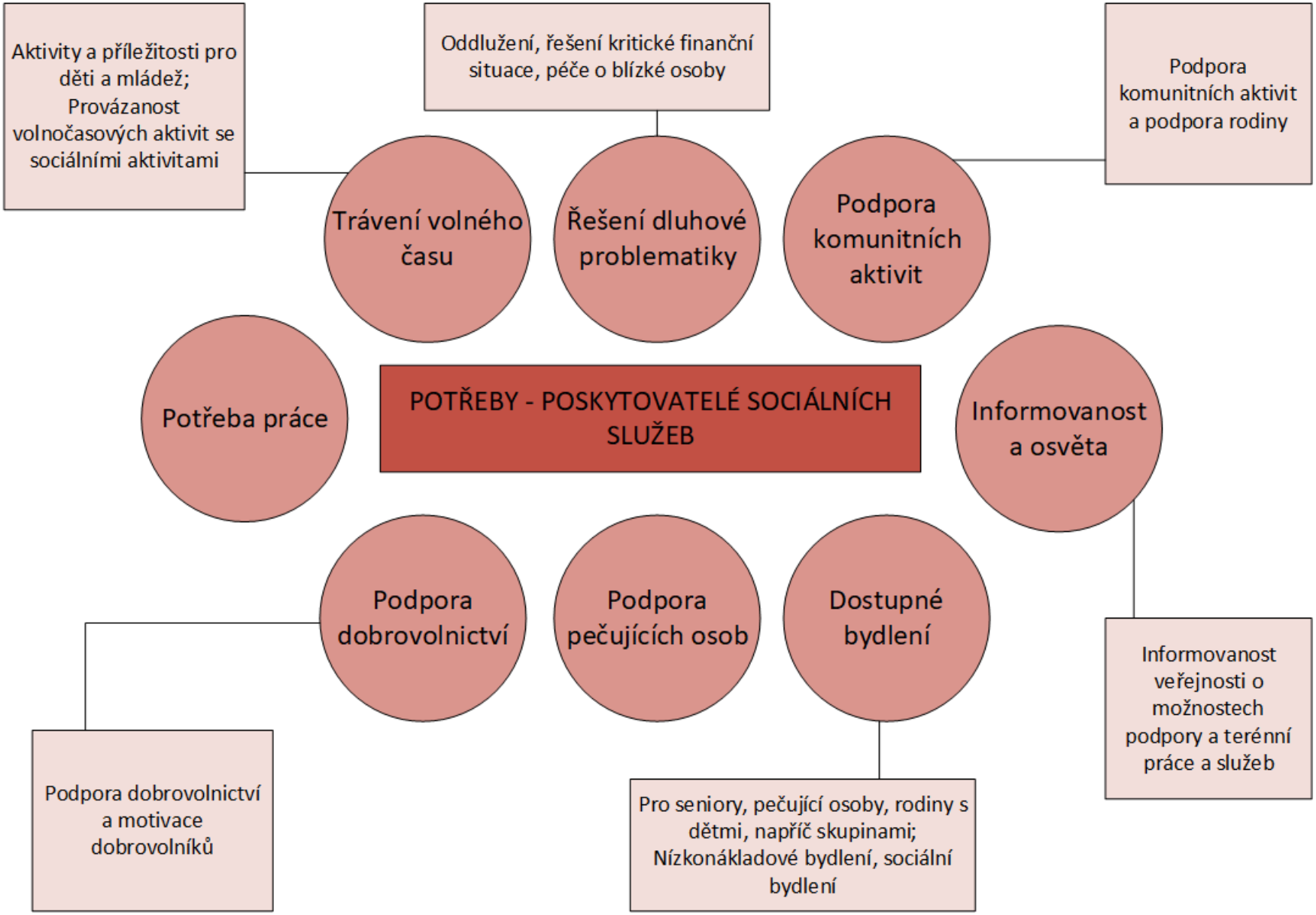
Aktivity a příležitosti pro děti a mládež; Provázanost volnočasových aktivit se sociálními aktivitami
Oddlužení, řešení kritické finanční situace, péče o blízké osoby
Podpora komunitních aktivit a podpora rodiny
Trávení volného času
Řešení dluhové problematiky
Podpora komunitních aktivit
Potřeba práce
POTŘEBY - POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
Informovanost a osvěta
Podpora dobrovolnictví
Podpora pečujících osob
Dostupné bydlení
Podpora dobrovolnictví a motivace dobrovolníků
Pro seniory, pečující osoby, rodiny s dětmi, napříč skupinami; Nízkonákladové bydlení, sociální bydlení
Informovanost veřejnosti o možnostech podpory a terénní práce a služeb

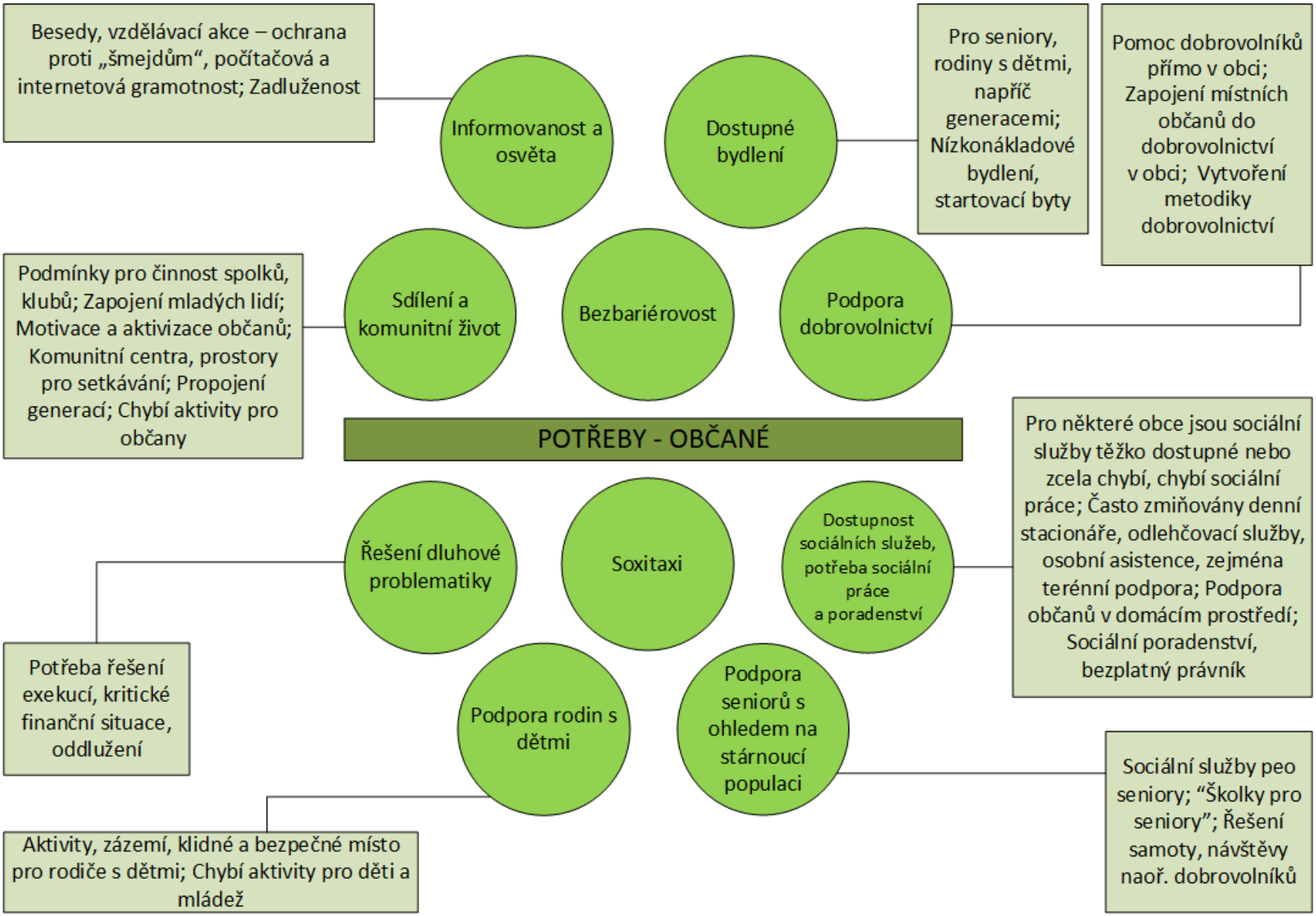
Besedy, vzdělávací akce – ochrana proti „šmejdům“, počítačová a internetová gramotnost; Zadluženost
Informovanost a osvěta
Dostupné bydlení
Pro seniory, rodiny s dětmi, napříč generacemi; Nízkonákladové bydlení, startovací byty
Pomoc dobrovolníků přímo v obci; Zapojení místních občanů do dobrovolnictví v obci; Vytvoření metodiky dobrovolnictví
Podmínky pro činnost spolků, klubů; Zapojení mladých lidí; Motivace a aktivizace občanů; Komunitní centra, prostory pro setkávání; Propojení generací; Chybí aktivity pro občany
Sdílení a komunitní život
Bezbariérovost
Podpora dobrovolnictví
POTŘEBY - OBČANÉ
Pro některé obce jsou sociální služby těžko dostupné nebo zcela chybí, chybí sociální práce; Často zmiňovány denní stacionáře, odlehčovací služby, osobní asistence, zejména terénní podpora; Podpora občanů v domácím prostředí; Sociální poradenství, bezplatný právník
Řešení dluhové problematiky
Soxitaxi
Dostupnost sociálních služeb, potřeba sociální práce a poradenství
Potřeba řešení exekucí, kritické finanční situace, oddlužení
Podpora rodin s dětmi
Podpora seniorů s ohledem na stárnoucí populaci
Sociální služby peo seniory; “Školky pro seniory”; Řešení samoty, návštěvy naoř. dobrovolníků
Aktivity, zázemí, klidné a bezpečné místo pro rodiče s dětmi; Chybí aktivity pro děti a mládež

POTŘEBY - SOUHRN

Podpora dobrovolnictví

Podpora dobrovolnictví a motivace dobrovolníků; Pomoc dobrovolníků přímo v obci, zapojení místních občanů do dobrovolnictví v obci; vytvoření metodiky dobrovolnictví pro obce

Dostupné bydlení

Pro seniory, rodiny s dětmi, pečující osoby, napříč generacemi; Nízkonákladové bydlení, sociální bydlení, startovací byty

Dostupnost a kvalita sociálních služeb, potřeba sociální práce

Preference terénních služeb; Podpora občanů v domácím prostředí; Pro některé obce jsou sociální služby těžko dostupné nebo zcela chybí, chybí sociální práce; Často zmiňovány denní stacionáře, odlehčovací služby, osobní asistence; Potřeba sociálního poradenství a terénní práce; Socitaxi; Bezbariérovost

Potřeba odborníků v sociální oblasti na obcích

Chybí sociální pracovníci přímo na obcích/sociální odbor; Vytvoření metodiky, jak řešit náročné životní situace občanů, rodinnou a sociální politiku; Poradenství pro vedení obcí - podpora při výkonu veřejného opatrovnictví, řešení rizikových projevů chování, řešení sousedských sporů atp.

Řešení dluhové problematiky

Potřeba řešení exekucí, kritické finanční situace, oddlužení, péče o blízké osoby

Podpora seniorů (stárnoucí populace)

Sociální služby pro seniory, „školky pro seniory“, řešení samoty, návštěvy např. dobrovolníků

Podpora komunitního života

Podmínky pro činnost spolků, klubů; Zapojení mladých lidí do komunitních aktivit; Motivace a aktivizace občanů; Komunitní centra, prostory pro setkávání; Propojování generací; Podpora rodin s dětmi; Aktivity pro děti a mládež

Partnerství obcí

Kvalita spolupráce; Dostupnost informací a vzájemná informovanost

Informovanost, osvěta a vzdělávání

Besedy, vzdělávací akce pro občany; Ochrana proti „šmejdům“, počítačová a internetová gramotnost, zadluženost-finanční gramotnost, rizikové projevy chování; Informovanost občanů o možnostech podpory a sociálních služeb